

TŘI MUŠKETÝŘI

Vedle práce představovalo v Háchově životě jednu z největších hodnot přátelství. Emil Hácha byl poměrně uzavřený, neliboval si v povrchních společenských vztazích, ale s lidmi, kteří mu byli nejbližší, jej spojovala pouta neobyčejně pevná. Zvláštní místo mezi nimi patřilo dr. Vojtěchu Mastnému a prof. Otakar Sommerovi, s nimiž tvořil takřka nerozlučný trojlístek, dr. Mastným přirovnávaný k třem mušketýřům.¹³⁸ Jeho základy byly položeny už před první světovou válkou v zemském výboru.

Vojtěch Mastný pocházel z velmi vážené staré české rodiny. Jeho otec byl zakladatelem jedné z prvních strojních tkalcoven v Čechách, dlouholetým ředitelem Živnostenské banky, a dokonce i poslancem českého sněmu. Vojtěch studoval práva v Praze a historii v Praze i v Paříži. Od roku 1903 působil v zemském výboru a po roce 1918 zaujal podobně jako o dva roky starší Hácha a mnozí další „odchovanci“ této úctyhodné instituce významné místo v nově vzniklé Československé republice.¹³⁹

Otakar Sommer, o jedenáct let mladší než Mastný, se také odborně pohyboval na pomezí práva a historie. Roku 1912 se stal koncipistou zemského výboru a o rok později se habilitoval v oboru římského práva na české právnické fakultě. Po vzniku Československa se stal roku 1920 profesorem, aby se pak podílel nejprve na budování právnické fakulty nově založené Univerzity Komenského v Bratislavě a pak se vrátil na Univerzitu Karlovu. Od roku 1919 zastával také místo referenta vysokoškolského odboru na ministerstvu školství a národní osvěty.¹⁴⁰

Vojtěch Mastný později v Sommerově památníku vzpomínal, že se mu v této době „dostalo čestného úkolu učitelské spolupráce na diplomatických kurzech, připojených při naší univerzitě“, přičemž se rozmnožily jeho styky se Sommerem a rostlo mezi nimi

¹³⁸ Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, f. Otakar Sommer, inv. č. 421, k. 14, sg. II b, Mastný Sommerovi 20. 3. 1934.

¹³⁹ Viz Kubů, E. a Novák, O.: „Československý diplomat JUDr. Vojtěch Mastný (1874–1954)“, in: Mastný, V.: *Vzpomínky diplomata*, Karolinum, Praha 1997, s. 6–9.

¹⁴⁰ Viz Skřejpek, M.: „Otakar Sommer“, in: Skřejpková, P. a Soukup, L. (eds.): *Antologie české právní vědy*, Karolinum, Praha 1993, s. 75–76.

„stále srdečnější sblížení. K tomu pak vroucí oddanost k vzácnému starému mému příteli dru Emilu Háchovi, k němuž Sommer stejně jako já přilnul celým srdcem, utkala pevnou pásku přátelství našeho pro celý život. Když v roce 1920 loučil jsem se s dočasným svým učitelským povoláním, odchází do služby zahraniční do Londýna, věděl jsem spolehlivě, že sebevětší vzdálenost nedovede svazku našemu ublížiti.“¹⁴¹

Dr. Mastný se v Československé republice vydal na diplomatickou dráhu, a to na výslovnou výzvu prezidenta Masaryka a s plnou důvěrou ministra Beneše, který jej dokonce už v červenci 1920 v době svého působení na konferenci ve Spa pověřil dočasnou správou ministerstva zahraničí. V listopadu 1920 pak zaujal významný post vyslance ve Velké Británii.¹⁴²

Cesty tří přátel se v této době rozešly jen zdánlivě. I když nemohli být v denním osobním kontaktu, pouta mezi nimi (k nimž patřila i společná služba československému státu) se nadále upevňovala. Hácha měl pěkný vztah také k Sommerově manželce Slávě i k Mastného ženě Zdeně a jeho sestře Pavle Stuchlíkové.¹⁴³ Vyslancem Mastný v již zmíněném Sommerově památníku píše:

Za občasných pobytů svých ve vlasti hlásil jsem se pokaždé Háchovi i Sommerovi a chvíle s nimi s oběma strávené byly mi vedle styků písemných vždy vzácným pramenem poučení o poměrech našich domácích a povzbuzením k další činnosti, jako z druhé strany návštěvy jich obou za hranicemi byly mi dny svátečních zážitků, jichž vzpomínám s upřímnou vděčností.¹⁴⁴

¹⁴¹ Mastný, V.: „Čím mi byl Otakar Sommer“, in: Boháček, M. (ed.): *Otakar Sommer. K prvému výročí jeho smrti*, Müller a spol., Turnov 1941, s. 258.

¹⁴² Viz Kubů, E. a Novák, O.: „Československý diplomat JUDr. Vojtěch Mastný (1874–1954)“, in: Mastný, V.: *Vzpomínky diplomata*, Karolinum, Praha 1997, s. 10–11.

¹⁴³ Paní Stuchlíkové později např. věnoval jeden z výtisků soukromého vydání své sbírky *Omyly a přeludy* (viz Slípka, V.: *Emil Hácha a Nejvyšší správní soud ČSR*, diplomová práce, Katedra dějin státu a práva, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno 2017, s. 46, pozn. 165).

¹⁴⁴ Mastný, V.: „Čím mi byl Otakar Sommer“, in: Boháček, M. (ed.): *Otakar Sommer. K prvému výročí jeho smrti*, Müller a spol., Turnov 1941, s. 258.

Vzájemná korespondence tří přátel, uložená dnes v jejich pozůstalostech, představuje nejlepší pramen k poznání celého života dr. Háchy v období první republiky.

O. Sommer se například v dopise V. Mastnému do Londýna 27. listopadu 1922 zmiňoval o „otřeseném zdraví našeho koryfeje Háchy“, kterého potíže se žlučníkem donutily žít „o vodě“, ne však polevit s prací. Také 26. ledna 1923 Sommer příteli sděloval: „Bohužel právě o Háchovi nemohu napsat mnoho příznivého, churaví jaksi neustále. Bude to jistě z valné části vyčerpání vysilující úřední prací, tedy soudy, a byl by to už veliký zisk, kdyby se nám podařilo dostat ho ihned na dovolenou.“ Později dělala oběma přátelům starost i další indispozice dr. Háchy v podobě velmi nepříjemné bronchitidy a slabého zánětu středního ucha, o níž se Hácha zmiňoval Mastnému ve svém dopise z 26. prosince 1923.¹⁴⁵

Ani zdravotní problémy ovšem nemohly utlumit jeho smysl pro povinnost, takže později, když už byl vytižen funkcí prvního prezidenta, Hácha Sommerovi napsal: „Tak jsem zaměstnán, že nebudu moci jít před hospodu do biografu, kam jsem Tě lákal.“¹⁴⁶

Hácha však uměl nejen pracovat, ale i odpočívat. Ve dnech volna s manželkou i přáteli hodně cestoval a navštěvoval poutní místa i historické památky doma i po celé Evropě. Ze všeho nejraději však trávil období úplného odpočinku od práce, která si dopřával vždy v letních měsících a o vánočních prázdninách, při lyžování a horských výšlapech v Krkonoších, kde se scházela velmi zajímavá společnost lidí, s nimiž Háchu pojila přátelská pouta.

Prolínaly se v ní dva hlavní okruhy Háchových přátel: právníci a umělci. K prvním z nich patřil například prof. Jan Kapras, jehož syn Jan Kapras ml. v rodinných pamětech uvádí i mnoho jiných známých osobností, které se scházely v Harrachově – prof. Sommera s jeho paní a sestrou a se švagrem, malířem

¹⁴⁵ ANM, f. Vojtěch Mastný, inv. č. 313, k. 4.

¹⁴⁶ Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, f. Otakar Sommer, inv. č. 421, k. 8, sg. II b, Hácha Sommerovi 29. 12. [1925?].

a grafikem Silovským,¹⁴⁷ prof. Buška, spisovatele a generála Rudolfa Medka s manželkou, Viktora Dyka a další.¹⁴⁸

Duší harrachovské společnosti byl prof. Sommer, který „měl četné známé a přátelské okruhy, z nichž někteří jejich členové stáli i proti sobě“, přičemž „pluralismus jeho bytosti, znásobené jakoby několika tvářemi a dušemi, dovedl tu nastavit i lidem si vzdáleným mosty a překlenout a někdy i vyrovnávat rozdíly a neshody“.¹⁴⁹ Ve stejné nebo ještě větší míře by se něco podobného dalo říci i o Háchovi, který neměl problém udržovat přátelské kontakty i s lidmi z protikladných pólů politického a názorového spektra.

Básník Hanuš Jelínek, který také patřil k okruhu prázdninových hostů v Harrachově, později vzpomínal na Sommera „na loučce u Mumlavy, kde v plavkách, obklopen bujnou mládeží, hrál vesele volejbal“.¹⁵⁰ Také zde existují podobnosti s Háchou, který rád trávil volné chvíle jak s mládeží, tak i s dětmi svých přátel. Ivan Medek, syn generála Rudolfa Medka, na pobyty v Krkonoších z doby svého dětství později vzpomínal takto:

Všichni jsme chodili na takové jedno místo k říčce, která se jmenuje Mumlava, a tam jsme se koupali, to jest v podstatě jsme se snažili potopit se do neuvěřitelně mělké a strašně studené vody. A tam chodíval také dr. Hácha s námi a hrál si s námi. Měl takové ty staré plavky s kšandou a na hlavě červený šátek a tvářil se, že nás všechny chce povraždit. Byl to neobyčejně veselý a jasný člověk. My jsme ho měli moc rádi, protože se nám zdálo, že to je přesně ten typ moudrého pána, který se u nás vyskytuje jen málo.¹⁵¹

¹⁴⁷ Vladimír Silovský, profesor Akademie výtvarných umění, se roku 1934 stal i autorem Háchova grafického portrétu.

¹⁴⁸ *Paměti Jana Kaprasa mladšího* (rukopis v majetku rodiny Kaprasovy, kopie v soukromém archivu PhDr. Josefa Tomeše), s. 225.

¹⁴⁹ Pražák, A.: „Doba a osobnost“, in: Boháček, M. (ed.): *Otakar Sommer. K prvému výročí jeho smrti*, Müller a spol., Turnov 1941, s. 304.

¹⁵⁰ Jelínek, H.: „Za přítelem“, in: Boháček, M. (ed.): *Otakar Sommer. K prvému výročí jeho smrti*, Müller a spol., Turnov 1941, s. 249.

¹⁵¹ Ústní vzpomínka Ivana Medka z 6. 3. 1995 (v archivu autora).